

Förslag

1975/76:5

Fullmäktiges i riksbanken förslag om vissa ändringar i riksbankslagen

1975-10-23

Till riksdagen

Fullmäktige i riksbanken föreslår riksdagen att antaga de ändringar i riksbankslagen som har upptagits i denna skrivelse.

1. Den internationella utvecklingen på valutaområdet har på senare år alltmer ställt valutapolitiken i förgrunden inom riksbankens verksamhetsområde. Därvid har det funnits anledning överväga tillämpade principer för riksbankens placering av valutareserven. Bl. a. har uppmärksamats den skillnad som i 16 § riksbankslagen görs mellan, å ena sidan, "lätt säljbara utländska statsobligationer och övriga statspapper", där någon inskränkning av placeringsmöjligheterna ej råder, och, å andra sidan, "andra lätt säljbara utländska obligationer än statsobligationer", vilka godkänns endast "därest de förfalla till betalning inom ett år". I den mån ettårsgränsen skulle överstridas kan riksbanken alltså ej placera i t. ex. vissa obligationer, som från säkerhetssynpunkt fyller mycket högt ställda krav och erbjuder god förräntning och som det därför är naturligt att hålla i riksbankens portfölj. Skäl talar sålunda för att modifiera den nuvarande ettårsregeln, som alltför snävt begränsar möjligheterna att välja tidpunkt för förvärv. Med hänsyn till den skillnad från säkerhetssynpunkt som ändå kan råda mellan statsobligationer och andra obligationer torde emellertid en viss begränsning av de senares återstående löptid vara motiverad. Fullmäktige vill med hänvisning till det sagda föreslå att "andra lätt säljbara utländska obligationer än statsobligationer" skall kunna köpas och säljas av riksbanken, "därest de förfalla till betalning inom tre år".

2. Riksbankens möjligheter att göra terminsaffärer begränsas av 14 § riksbankslagen enligt vilken riksbanken får handla med utländska valutor, "som förfaller till betalning inom ett år". Stadgandet erhöll sin nuvarande lydelse genom beslut av 1939 års riksdag (BaU 1939:45), då den tidigare begränsningen till terminsaffärer på sex månader höjdes till ett år.

Beträffande allmänhetens möjligheter till terminsaffärer gäller enligt riksbankens cirkulär till valutabankerna att valutainlåning hos svensk bank får terminssäkra betalningar avseende svensk utrikeshandel, vilka förfaller inom 2 år och, när det gäller svensk export, senare än efter 2 år efter riksbankens medgivande i varje särskilt fall.

I den sedan det fasta kurssystemets sammanbrott mer osäkra situationen

på valutamarknaden har riksbankens behov av att kunna intervensera på terminsmarknaden ökat. Riksbankens möjligheter härtill bör gälla alla de terminsaffärer som nu medges. Riksbanken kan alltså ha behov av att vid intervention terminssäkra betalningar som överskrider den nuvarande 1-årstiden. Det föreslås därför att den nuvarande begränsningen till ett år upphör.

3. Den under senare år starkt ökade omfattningen av Sveriges betalningar av utvecklingsbistånd och andra bidrag till utländska stater och mellanstatliga organisationer har medfört behov av en översyn av nuvarande betalningsrutiner i syfte att skapa en ändamålsenlig ordning för sådana betalningar. I en rapport, som överlämnats till chefen för utrikesdepartementet den 20 april 1972, har utredningen om det svenska utvecklingsbiståndets samhällsekonomiska effekter förordat, att alla eller flertalet betalningar av multilaterala bidrag bör ske genom riksbanken. Det skulle innebära en förenklad handläggning, ge bättre översikt och möjlighet att tillse att betalningarna sker på sätt som ej onödigtvis belastar betalningsbalansen samt ge riksbanken bättre underlag för prognosverksamhet om betalningsbalansens utveckling på kortare och längre sikt.

Riksbankens möjlighet att biträda vid ifrågavarande betalningar genom att föra medlen över konton i riksbanken begränsas av 15 § andra stycket riksbankslagen. Enligt detta lagrum kan nämligen riksbanken motta insättning endast från utländsk bankinrättning. Riksbanken har emellertid därutöver ansett sig på grund av sin ställning som centralbank kunna motta medel på konton för utländska stater när detta överenskommits i avtal med svenska regeringen. Med stater har i något fall likställts vissa mellanstatliga organisationer, t. ex. asiatiska utvecklingsbanken och afrikanska utvecklingsfonden.

För uppfattningen att betalningar av utvecklingsbistånd i princip bör ledas genom riksbanken talar icke blott de av utredningen åberopade rationaliseringsskäl utan även det förhållandet att dessa betalningar kommit att få en sådan omfattning att de, om de ledes genom bankväsendet, kan få effekter för riksbankens penningpolitiska verksamhet. Det förefaller lämpligt att man genom ändring av 15 § andra stycket riksbankslagen klargör att detta lagrum omfattar de bidragsmottagare som redan nu tolkningsvägen ansetts kunna inrymmas därunder, dvs. utländsk stat, regering eller offentlig myndighet. Härtill bör fogas också mellanstatliga organisationer.

4. Med åberopande av vad ovan anförts hemställer fullmäktige
att riksdagen måtte antaga förslaget till lag om ändring i lagen
(1934:437) för Sveriges riksbank.

Stockholm som ovan

Å fullmäktiges vägnar:
PIERRE VINDE

/Eva Jönsson

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1934:437) för Sveriges riksbank att 14–16 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Riksbanken må köpa och sälja utländska valutor, som förfalla till betalning inom ett år.

Riksbanken må köpa och sälja utländska valutor.

15 §

Riksbanken må upptaga utländsk kredit ävensom bevilja utländsk centralbank och Internationella valutafonden kredit.

Därjämte må riksbanken hos utländsk bankinrättning insätta penningar samt av sådan bankinrättning såsom insättning mottaga penningar med eller utan räntegottgörelse.

Därjämte må riksbanken hos utländsk bankinrättning insätta penningar. Riksbanken må mottaga penningar såsom insättning för utländsk stat eller offentlig myndighet eller för mellanstatlig organisation eller för utländsk bankinrättning. Insättning må mottagas med eller utan räntegottgörelse.

16 §

Riksbanken må köpa och sälja:

- a. svenska statsobligationer och övriga svenska statspapper;
 - b. andra svenska obligationer;
 - c. lätt säljbara utländska statsobligationer och övriga statspapper;
 - d. andra lätt säljbara utländska obligationer än statsobligationer, därest de förfalla till betalning inom ett år.
- d. andra lätt säljbara utländska obligationer än statsobligationer, därest de förfalla till betalning inom tre år.

Riksbanken må även förmedla köp och försäljning av obligationer och statspapper, varom ovan sägs.

Därjämte må riksbanken förvärva aktier i banken för internationell betalningsutjämning (Banque des Règlements internationaux).

